

aantal edities en vertalingen van *De veritate* bedraagt als ik goed heb geteld 150. Men kan zich wat verbazen over de grote populariteit van de Latijnse versie van het werk. De inhoud van het werk is, zoals ik in mijn proefschrift heb trachten aan te tonen, volkomen traditioneel - ook al gaan de boeken twee en drie rechtstreeks terug op een onbekend werk van de radicale jurist en theoloog Socinus. Een nieuwe kritische editie van *De veritate* moge een wetenschappelijk desideratum zijn. De vraag is of voor dat droge proza nog geïnteresseerde lezers te vinden zijn. Ik vermoed dat een herdruk van *De Groots Bewijs van den waren godsdienst* voor de hedendaagse lezer in ieder geval wat beter verteerbaar zal zijn.

J.J. van Heel, Johan Meerman en de editio princeps van de *Parallela* van Hugo de Groot

In 1800 kocht de Haagse oud-regent en bibliofiel Johan Meerman op de veilig van de bibliotheek van wijlen prof. Bondam het handschrift van het derde boek van een nog onuitgegeven jeugdwerk van De Groot, de *Parallela rerumpublicarum* (Vergelijking der gemenebesten). Meermans belangstelling voor dit werk is goed te verklaren. In zijn studietijd maakte hij uitvoerig kennis met het werk van De Groot. Bovendien werd binnen de familie Meerman de relatie van Dirk Meerman met De Groot duchtig opgeklopt. In de loop van enkele jaren werd het werk door Meerman gepubliceerd, voorzien van inleiding, vertaling en commentaar.

Meerman deed onderzoek naar de herkomst van het handschrift. De oudste bekende bezitter van het handschrift was de predikant David Flud van Giffen, wiens bibliotheek in 1705 in Den Haag werd geveild. Langs nog niet geheel opgehelderde wegen kwam het in 1788 in het bezit van Bondam. De door Meerman verstrekte gegevens zijn nu belangrijk aangevuld, onder meer met het feit dat er in 1705 nog één handschrift van boek I en twee van boek III bestonden.

Uit de analyse van de inleiding, aantekeningen en persoonlijke correspondentie van Meerman blijkt dat de uitgave van De Groot voor hem niet alleen een wetenschappelijk doel diende. "De naam van Grotius is een voortreffelyke mantel, veele waarheden smakelyk te maken, die men anders met eenige twyfeling zou verwerpen", aldus een goede verstaander uit Meermans familiekring.